

ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΓΚΥΡΙΑΣ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2024

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΛΙΜΑ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΕ-27 – ΕΥΡΩΖΩΝΗ)

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ –ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ –ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ – ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΕ-27 – ΕΥΡΩΖΩΝΗ)

4 Νοεμβρίου 2024

Το IOBE διεξάγει κάθε μήνα από το 1981 Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας στις επιχειρήσεις στους τέσσερις τομείς της οικονομίας και, από τον Μάιο του 2008, και στους καταναλωτές. Οι έρευνες αποτελούν μέρος του κοινού εναρμονισμένου προγράμματος που χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (DG ECFIN) και τα αποτελέσματά τους χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του δείκτη οικονομικού κλίματος σε Ελλάδα και στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, ενώ δημοσιεύονται αναλυτικά στις εκδόσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι αναλύσεις που δημοσιεύονται κάθε μήνα με τη μορφή αυτής της έκδοσης στηρίζονται στα πρωτογενή, αναλυτικά στοιχεία για πάνω από 1000 επιχειρήσεις και αντιπροσωπευτικό δείγμα 1500 καταναλωτών, όπως προκύπτουν από τις έρευνες που διεξάγει αποκλειστικά και μόνο το IOBE για την Ελλάδα για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Επόμενο δελτίο: **2/12/2024**

Οι Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας εκπονούνται στο πλαίσιο του Κοινού Εναρμονισμένου Προγράμματος της Ε.Ε. για τις Έρευνες Επιχειρήσεων και Καταναλωτών (Joint Harmonised EU Programme of Business and Consumer Surveys) με τη στήριξη της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υποθέσεων της ΕΕ (Directorate General for Economic and Financial Affairs | DG ECFIN)

ΕΕ – ΕΥΡΩΖΩΝΗ: Μικρή εξασθένιση του δείκτη οικονομικού κλίματος σε ΕΕ και Ευρωζώνη

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος τον Οκτώβριο υποχώρησε ελαφρά τόσο στην ΕΕ, όσο και στην Ευρωζώνη. Η εξέλιξη αυτή ήταν αποτέλεσμα της σημαντικής υποχώρησης των προσδοκιών στη Βιομηχανία, οι οποίες αντισταθμίστηκαν μερικώς από τις αισιόδοξες προσδοκίες στο Λιανικό εμπόριο, στις Κατασκευές και στην καταναλωτική εμπιστοσύνη, ενώ στις Υπηρεσίες διατηρούνται αμετάβλητες. Πιο συγκεκριμένα, στη Βιομηχανία ο δείκτης περιορίστηκε περαιτέρω τον Οκτώβριο (-1,8), λόγω των απαισιόδοξων εκτιμήσεων-προβλέψεων και στις τρεις συνιστώσες που συνθέτουν τον σχετικό δείκτη (παραγγελίες- ζήτηση, αποθέματα και παραγωγή τους προσεχείς μήνες). Στις Υπηρεσίες οι προσδοκίες διατηρήθηκαν ουσιαστικά αμετάβλητες (+0,1), ως αποτέλεσμα της επιδείνωσης των εκτιμήσεων για την τρέχουσα ζήτηση, καθώς την ίδια στιγμή οι προβλέψεις της μελλοντικής ζήτησης ενισχύθηκαν ελαφρά και οι εκτιμήσεις της τρέχουσας κατάστασης παρέμειναν σχεδόν αμετάβλητες. Το Λιανικό εμπόριο ενισχύθηκε (+0,9), ως επακόλουθο των αισιόδοξων προσδοκιών για την μελλοντική κατάσταση και την ενίσχυση των εκτιμήσεων της τρέχουσας κατάστασης και των αποθεμάτων. Στις Κατασκευές, ο αντίστοιχος δείκτης βελτιώθηκε περαιτέρω τον Οκτώβριο (+0,7), ως αποτέλεσμα της ενίσχυσης των προβλέψεων για την απασχόληση, καθώς οι προσδοκίες του επιπέδου παραγγελιών διατηρήθηκαν αμετάβλητες. Τέλος όσον αφορά την καταναλωτική εμπιστοσύνη, αυτή ενισχύθηκε ελαφρά (+0,5) αντανακλώντας τις θετικές εκτιμήσεις για την μελλοντική και την τρέχουσα κατάσταση των νοικοκυριών, ενώ η πρόθεση για μείζονες αγορές και οι εκτιμήσεις για την μελλοντική κατάσταση της χώρας παρέμειναν αμετάβλητες. Σε ότι αφορά τις τάσεις στις έξι μεγαλύτερες οικονομίες, ο δείκτης υποχώρησε αισθητά στην Ισπανία (-4,8), στην Γαλλία (-4,7), στην Πολωνία (-3,6), στην Ολλανδία (-2,3) και ηπιότερα στην Ιταλία (-0,5), ενώ βελτιώθηκε στην Γερμανία (+0,8). Αναλυτικότερα:

- Στη **Βιομηχανία**, ο δείκτης προσδοκιών στην ΕΕ διαμορφώθηκε στις -12,6 μονάδες και στις -13,0 μονάδες στην Ευρωζώνη. Οι προσδοκίες για την παραγωγή τους επόμενους τρεις μήνες εξασθένησαν τόσο στην ΕΕ όσο και στην Ευρωζώνη, τα αποθέματα κλιμακώνονται ήπια, με τις προβλέψεις παραγγελιών και ζήτησης να εξασθενούν και στις δύο περιοχές.
- Στις **Υπηρεσίες**, οι δείκτες προσδοκιών διαμορφώθηκαν στις +6,9 μονάδες στην ΕΕ και στις +7,1 μονάδες στην Ευρωζώνη. Οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα δραστηριότητά τους υποχώρησαν ελαφρά τόσο στην ΕΕ όσο και στην Ευρωζώνη, ενώ οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση εξασθένησαν και στις δύο περιοχές, με τις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξή της να ενισχύονται σε αμφότερες τις ζώνες.
- Στο **Λιανικό Εμπόριο**, οι δείκτες διαμορφώθηκαν στις -5,4 μονάδες στην ΕΕ και στις -7,3 στην Ευρωζώνη. Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα επιχειρηματική δραστηριότητα βελτιώνονται σε αμφότερες τις ζώνες, όπως και οι προβλέψεις για τις πωλήσεις σε ΕΕ και Ευρωζώνη, με τα αποθέματα να αποκλιμακώνονται ήπια και στις δύο περιοχές.
- Στις **Κατασκευές**, οι δείκτες επιχειρηματικών προσδοκιών διαμορφώθηκαν στις -7,0 μονάδες στην ΕΕ και στις -4,9 μονάδες στην Ευρωζώνη. Οι θετικές προβλέψεις για την απασχόληση βελτιώνονται ελαφρά σε αμφότερες τις ζώνες, ενώ αντίθετα οι αρνητικές προβλέψεις για το επίπεδο εργασιών ενισχύονται στην ΕΕ και αμβλύνονται στην Ευρωζώνη.

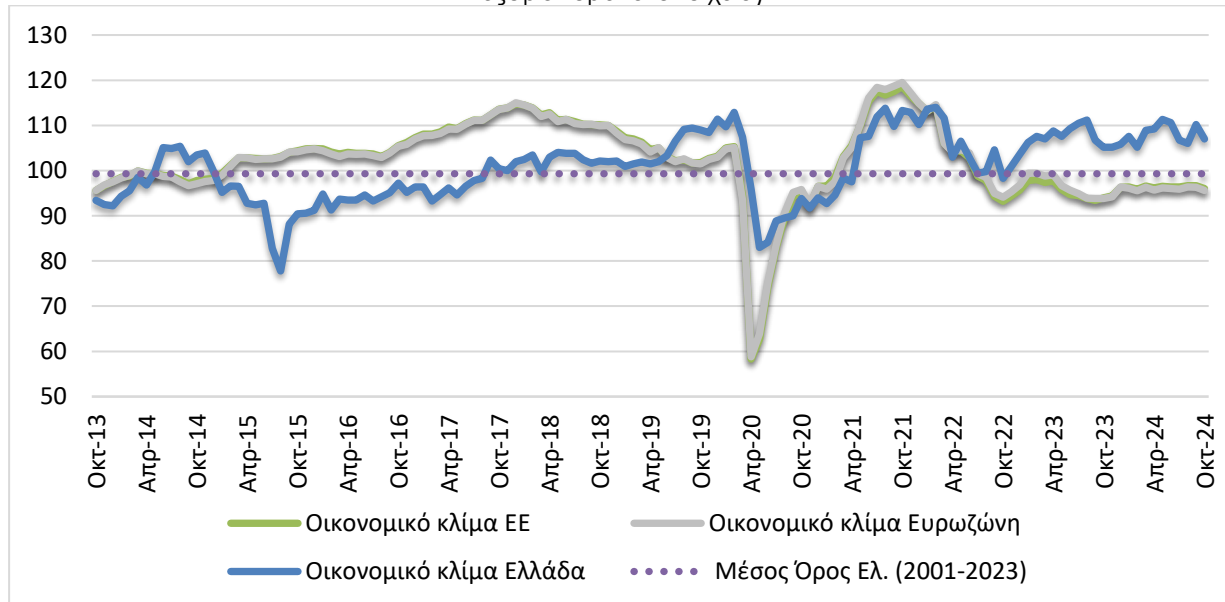
Πίνακας 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος (2000-2020=100, εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)¹

Περιοχή	Ακραίες τιμές		Μέσος όρος									
	Min	Max	2001-2023	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023		
ΕΕ-27	59,7 (Απρ. 2020)	117,1 (Μάρ. 2000)	99,3	110,6	111,0	103,8	87,4	110,0	101,0	95,2		
Ευρωζώνη	60,9 (Απρ. 2020)	117,9 (ΙΟκτ. 2021)	99,3	110,5	110,8	103,6	88,0	110,7	101,8	96,2		
Ελλάδα	79,0 (Αυγ. 2015)	119,9 (Ιουλ. 2000)	99,2	98,2	102,9	105,6	95,5	106,1	105,4	107,6		
Περιοχή	2023											
	Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
ΕΕ-27	97,8	97,9	97,4	97,6	95,9	94,7	94,4	93,9	93,6	94,0	94,3	96,3
Ευρωζώνη	99,4	99,4	98,8	99,0	96,7	95,7	94,8	94,0	94,0	93,9	94,2	96,4
Ελλάδα	105,8	107,4	106,5	108,1	107,3	109,2	110,5	111,4	107,5	105,5	105,5	105,9
Περιοχή	2024											
	Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
ΕΕ-27	96,3	95,9	96,6	96,2	96,5	96,4	96,4	96,7	96,7	96,0		
Ευρωζώνη	96,1	95,5	96,3	95,6	96,2	96,0	96,0	96,5	96,3	95,6		
Ελλάδα	107,6	105,2	108,9	109,2	111,3	110,7	106,7	106,1	110,2	107,0		

¹ Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος είναι το σταθμισμένο άθροισμα των Δεικτών Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία, τις Κατασκευές, το Λιανικό Εμπόριο, τις Υπηρεσίες και του Δείκτη Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

Διάγραμμα 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος ΕΕ-27 και Ελλάδα (2000-2020=100, εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

- Ο **Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης** διαμορφώθηκε στις -11,2 μονάδες στην ΕΕ και στις -12,5 στην Ευρωζώνη. Οι εκτιμήσεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους τους τελευταίους 12 μήνες βελτιώθηκαν ήπια σε αμφότερες τις ζώνες, ενώ αντίστοιχα κινήθηκαν οι προβλέψεις για την εξέλιξη της στους επόμενους 12 μήνες. Πτωτικά κινήθηκαν οι προβλέψεις για τη γενική κατάσταση της οικονομίας στην Ευρωζώνη, με εκείνες στην ΕΕ να διατηρούνται αμετάβλητες, ενώ οι προβλέψεις για αγορές τους επόμενους μήνες βελτιώνονται οριακά σε αμφότερες τις ζώνες.

ΕΛΛΑΔΑ: Υποχώρηση του δείκτη οικονομικού κλίματος

Το οικονομικό κλίμα επιδεινώνεται τον Οκτώβριο, με τον σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 107,0 μονάδες μετά από τη σημαντική άνοδο που είχε σημειώσει στις 110,2 μονάδες τον προηγούμενο μήνα. **Η εξασθένηση, όμως, αυτή προέρχεται αποκλειστικά από τη Βιομηχανία**, με τους υπόλοιπους τρεις τομείς και τον δείκτη καταναλωτικής εμπιστοσύνης να βελτιώνονται. Οι γεωπολιτικές αναταράξεις που εντείνονται και οι οποίες θα μπορούσαν να έχουν έντονα αρνητικές επιδράσεις στο παγκόσμιο εμπόριο και τις διεθνείς αγορές κεφαλαίου, φαίνεται να **επηρεάζουν το εξωστρεφές τμήμα της εγχώριας βιομηχανίας και να προκαλούν αβεβαιότητες**, παρά την έως τώρα γενικά θετική πορεία των εξαγωγών προϊόντων. Από την άλλη πλευρά, ο τουρισμός, παρά τη μικρή κάμψη που παρουσιάζει φέτος, συνέβαλε θετικά και τον Οκτώβριο, σε αρκετούς κλάδους. Τα έργα του Ταμείου Ανάκαμψης επίσης συνεχίζουν να επιδρούν πολλαπλασιαστικά στην οικονομία, ενώ και οι κατασκευές έχουν έντονη δραστηριότητα και υψηλό ανεκτέλεστο, με πολλούς επόμενους μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας. **Ο πληθωρισμός επιμένει σε σχετικά επίπεδα υψηλότερα**, με αποτέλεσμα συνεχιζόμενη πίεση στα νοικοκυριά και χαμηλή καταναλωτική εμπιστοσύνη, παρά τη μικρή άμβλυνση της απαισιοδοξίας αυτό τον μήνα. Οι γενικές τάσεις αυτές αναμένεται να διατηρηθούν μεσοπρόθεσμα, ωστόσο οι εξελίξεις στο διεθνές περιβάλλον ενδεχομένως να επηρεάσουν καταλυτικά και τις εγχώριες προσδοκίες προσεχώς.

Αναλυτικότερα:

- στη **Βιομηχανία**, το αρνητικό ισοζύγιο των εκτιμήσεων για τις παραγγελίες και τη ζήτηση ενισχύθηκε αισθητά, οι εκτιμήσεις για τα αποθέματα εντάθηκαν, ενώ οι θετικές προβλέψεις για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες υποχώρησαν.
- στις **Κατασκευές**, οι αρνητικές προβλέψεις για πρόγραμμα εργασιών των επιχειρήσεων ενισχύθηκαν, ενώ αντίθετα οι θετικές προβλέψεις για την απασχόληση βελτιώθηκαν.
- στο **Λιανικό Εμπόριο**, οι εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις εξασθενούν οριακά, με το ύψος των αποθεμάτων να διατηρείται αμετάβλητο και τις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη των πωλήσεων να βελτιώνονται.
- στις **Υπηρεσίες**, οι θετικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων διατηρούνται αμετάβλητες, ενώ παράλληλα εξασθενούν ήπια οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση με τις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης να κινούνται ήπια ανοδικά.
- στην **Καταναλωτική Εμπιστοσύνη**, οι αρνητικές προβλέψεις των νοικοκυριών για την οικονομική κατάσταση της χώρας περιορίστηκαν, ενώ αντίστοιχα ενισχύθηκαν οι αντίστοιχες για τη δική τους οικονομική κατάσταση. Παράλληλα, υποχώρησαν ελαφρά οι προβλέψεις για μείζονες αγορές ενώ εξασθένησε η πρόθεση για αποταμίευση.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ: Σημαντική υποχώρηση προσδοκιών λόγω εξασθένησης των προβλέψεων των παραγγελιών, της ζήτησης και της παραγωγής τους προσεχείς μήνες

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία εξασθένησε σημαντικά τον Οκτώβριο, στις 103,5, από 110,6 μονάδες τον Σεπτέμβριο. **Από τις μεταβλητές του δείκτη, το αρνητικό ισοζύγιο των εκτιμήσεων για τις παραγγελίες και την τρέχουσα ζήτηση ενισχύθηκε, ενώ παράλληλα το θετικό ισοζύγιο προβλέψεων για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες υποχώρησε έντονα, και το ύψος των αποθεμάτων ενισχύθηκε.** Αναλυτικά:

α) Το αρνητικό **επίπεδο παραγγελιών και τρέχουσας ζήτησης**, ενισχύθηκε στις -9 (από -1) μονάδες τον Οκτώβριο με το 24% των επιχειρήσεων να δηλώνουν χαμηλές για την εποχή παραγγελίες και το 15% (από 18%) να αναφέρει το αντίθετο.

β) Στις **προβλέψεις για την εξέλιξη της παραγωγής τους προσεχείς 3-4 μήνες**, το σχετικό ισοζύγιο υποχώρησε έντονα (+16 μονάδες από +27 μονάδες), με το 29% (από 38%) των επιχειρήσεων προβλέπει αύξηση της παραγωγής του το επόμενο τρίμηνο και το 12% (από 10%) μείωσή της.

γ) Στα **αποθέματα έτοιμων προϊόντων**, το ισοζύγιο κλιμακώνεται στις +7 μονάδες, με το 14% (από 13%) των επιχειρήσεων να αναφέρει αποθέματα υψηλότερα από τα συνήθη για την εποχή.

δ) Στους δείκτες εξαγωγικής δραστηριότητας καταγράφηκαν μικτές τάσεις: οι **προβλέψεις για τις εξαγωγές τους προσεχείς μήνες** ενισχύθηκαν στις +14 (από +4) μονάδες, ενώ αντίθετα οι αρνητικές **εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση εξωτερικού** διατηρήθηκαν (-15 από -14 μονάδες).

Πίνακας 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία

Τομέας		Ακραίες τιμές			Μέσος όρος							
		Min	Max	2001-2023	2018	2019	2020	2021	2022	2023		
Βιομηχανία (2000-2010=100)		66,2 (Φεβ. 2009)	117,6 (Μάιος 2000)	97,3	102,8	103,6	93,9	106,3	105,5	104,0		
2023												
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ	
107,4	111,5	109,2	108,9	105,1	108,6	104,6	106,4	100,5	96,5	95,3	94,1	
2024												
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ	
101,0	101,6	111,9	108,7	109,2	108,3	101,4	99,4	110,6	107,0			

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις προβλέψεις παραγωγής, τις εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων και τις εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση.

Πηγή: IOBE

ε) Ο δείκτης **προβλέψεων για την απασχόληση** εξασθένησε στις +5 από τις +14 μονάδες τον Σεπτέμβριο, με το ποσοστό των επιχειρήσεων που προβλέπει άνοδο απασχόλησης να υποχωρεί στο 16% (από 27%), και το 11% (από 13%) να αναμένει μείωσή της.

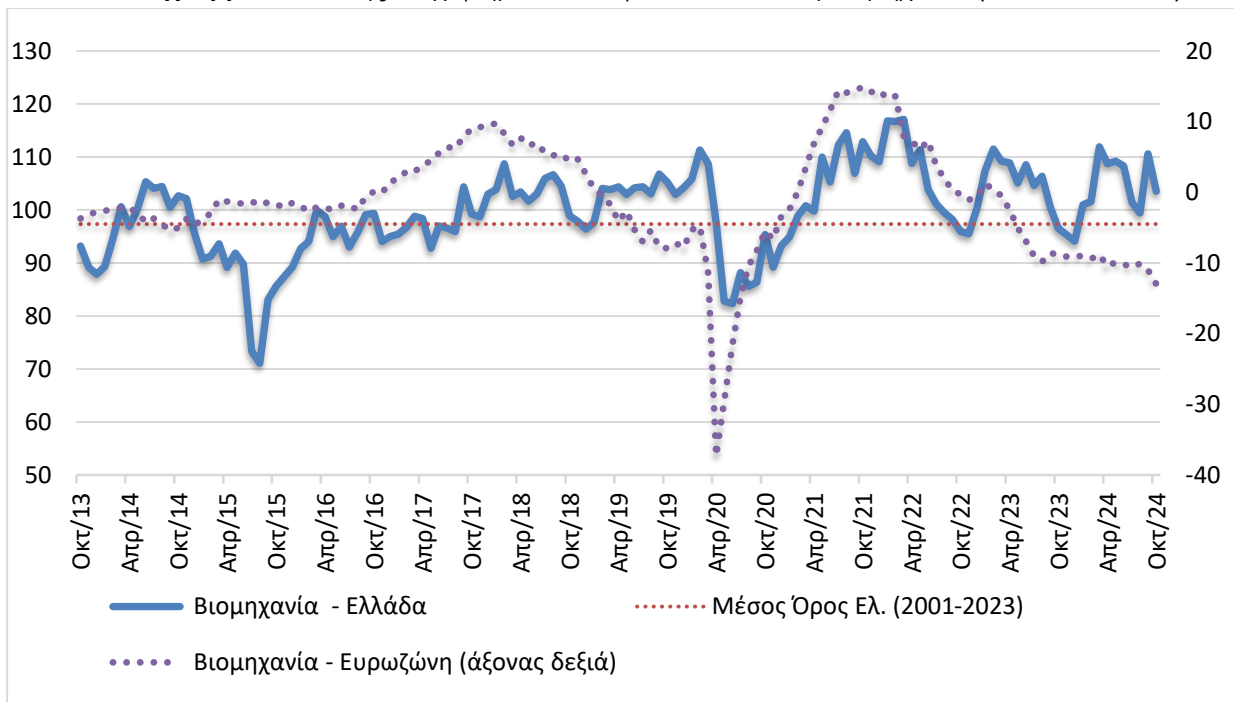
στ) Το ισοζύγιο στις **προβλέψεις για τις μεταβολές των τιμών** ενισχύθηκε ήπια στις +5 μονάδες, με το 15% από 9% τον Σεπτέμβριο, να αναμένει αύξησή τους.

ζ) Ως προς τους **λόγους που παρεμποδίζουν την παραγωγική δραστηριότητα**, το 41% των επιχειρήσεων θεωρεί ότι η επιχειρηματική λειτουργία του είναι απρόσκοπτη, ενώ από τις

υπόλοιπες, το 18% δηλώνει ως σημαντικότερο εμπόδιο την ανεπάρκεια ζήτησης, το 17% την ανεπάρκεια εργατικού δυναμικού και το 10% άλλους συγκυριακούς λόγους.

η) Τέλος, στο τριμηνιαίο ερώτημα σχετικά με την **ανταγωνιστική θέση των επιχειρήσεων** στις αγορές στις οποίες δραστηριοποιούνται, οι εκτιμήσεις των ερωτηθέντων ενισχύθηκαν έναντι του προηγούμενου τριμήνου ως προς την εγχώρια αγορά (+17 απο +8 μον. ο δείκτης), εξασθένησαν ήπια ως προς τις λοιπές αγορές (+3 μον. ο δείκτης από +10 μον.), ενώ ενισχύθηκαν ελαφρά ως προς την αγορά της ΕΕ (+8 από +2 μον. το ισοζύγιο).

Διάγραμμα 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία (2000-2010=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfín. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από τη DG Ecfín

Αξίζει να σημειωθεί ότι η αβεβαιότητα για το οικονομικό περιβάλλον ενισχύεται, καθώς στην ερώτηση που αφορά **στην ευκολία πρόβλεψης της μελλοντικής ανάπτυξης της επιχείρησης**, τον Οκτώβριο το 47% των επιχειρήσεων θεώρησαν ότι αυτή μπορεί να προβλεφθεί δύσκολα ή σχετικά δύσκολα, από 42% τον Σεπτέμβριο.

Σε επίπεδο βασικών τομέων, ο δείκτης προσδοκιών στα **Καταναλωτικά αγαθά** υποχώρησε στις 108,0 μονάδες (από 111,5 μον.). Σημειώθηκε οριακή βελτίωση στις προβλέψεις για την παραγωγή τους προσεχείς 3-4 μήνες, ενώ παράλληλα οι ήπια θετικές εκτιμήσεις για τις παραγγελίες περιορίστηκαν ελαφρά. Στα **Κεφαλαιουχικά αγαθά** ο δείκτης βελτιώθηκε σημαντικά στις 130,0 μονάδες, από 121,7 τον Σεπτέμβριο. Η ενίσχυση του δείκτη οφείλεται στις έντονα ανοδικές εκτιμήσεις για την παραγωγή τους προσεχείς 3-4 μήνες, με τις παραγγελίες και τη ζήτηση να βελτιώνονται και τα αποθέματα να κλιμακώνονται ελαφρά. Αισθητή επιδείνωση παρουσίασε ο δείκτης στα **Ενδιάμεσα αγαθά**, στις 93,3 (από 107,6) μονάδες, με τις αρνητικές εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση να εντείνονται έντονα, την παραγωγή τους προσεχείς μήνες να εξασθενεί σημαντικά και τα αποθέματα να αποκλιμακώνονται ήπια.

ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ: Ήπια βελτίωση προσδοκιών στις Κατασκευές, λόγω των Δημόσιων έργων

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές διαμορφώθηκε τον Οκτώβριο, στις 145,9 μονάδες (από 143,6 μον. τον Σεπτέμβριο), σε επίπεδο χαμηλότερο πάντως από το αντίστοιχο περυσινό (151,5 μονάδες). Η μεταβολή αυτή ήταν αποτέλεσμα της έντονης βελτίωσης των προσδοκιών **στα Δημόσια έργα με τις Ιδιωτικές κατασκευές να εξασθενούν. Από τις βασικές μεταβλητές του δείκτη, οι αρνητικές προβλέψεις για το πρόγραμμα εργασιών των επιχειρήσεων ενισχύθηκαν, ενώ αντίθετα οι θετικές προβλέψεις για την απασχόληση βελτιώθηκαν.** Αναλυτικά, ο αρνητικός δείκτης στις προβλέψεις για το πρόγραμμα εργασιών των επιχειρήσεων διαμορφώθηκε στις -27 από -20 μονάδες τον Σεπτέμβριο, με μόλις το 12% των επιχειρήσεων να διατυπώνει αισιοδοξία για το επίπεδο των εργασιών το επόμενο τρίμηνο. Στις προβλέψεις για την απασχόληση, ο σχετικός δείκτης διαμορφώθηκε στις +33 (από +22) μονάδες, με το 41% των ερωτηθέντων να προβλέπει αύξηση των θέσεων εργασίας και ένα 8% (από 14%) να εκτιμά μείωσή τους. Στα υπόλοιπα στοιχεία, οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία εργασιών εξασθενεί ήπια έναντι του Σεπτεμβρίου στις +21 (από +29) μονάδες, ενώ παράλληλα στο πεδίο των τιμών, οι πληθωριστικές προσδοκίες περιορίζονται (+13 από +17 μον. ο δείκτης). Τέλος, το 10% των επιχειρήσεων αναφέρει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία. Τουλάχιστον το ένα τρίτο των επιχειρήσεων (37%) επισημαίνουν την έλλειψη εργατικού δυναμικού ως το βασικότερο εμπόδιο στη λειτουργία τους, ένα 13% την ανεπαρκή χρηματοδότηση, αλλά και ένα 13% τη χαμηλή ζήτηση.

Πίνακας 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές

Τομέας		Ακραίες τιμές			Μέσος όρος						
Κατασκευές (2000-2010=100)		Min	Max	2001-2023	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
		14,3 (Απρ. 2020)	155,7 (Μάρ. 2000)	85,0	58,1	58,1	62,7	127,5	114,5	142,3	
2023											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
104,8	158,2	172,7	148,5	156,6	132,2	132,0	127,8	115,2	151,5	148,2	160,0
2024											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
172,7	156,7	152,9	137,6	148,1	164,2	152,4	151,7	143,6	145,9		

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις για το πρόγραμμα των εργασιών και τις προβλέψεις για την απασχόληση.

Πηγή: IOBE

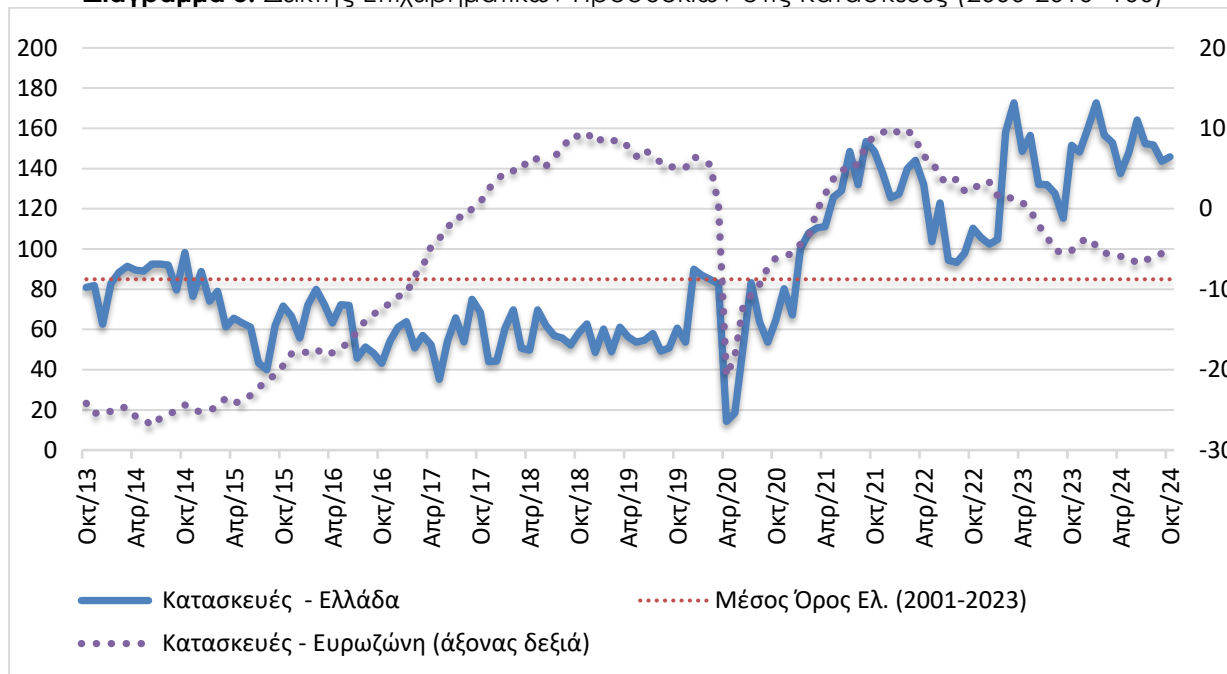
Στην ερώτηση σχετικά με το βαθμό αβεβαιότητας που επικρατεί στο οικονομικό περιβάλλον, φαίνεται αυτή να διατηρείται, καθώς το 41% των επιχειρήσεων θεωρούν ότι η μελλοντική ανάπτυξη μπορεί να προβλεφθεί δύσκολα ή σχετικά δύσκολα, έναντι 43,0% τον Σεπτέμβριο.

Αναλυτικά στους επιμέρους κλάδους:

Μικρή εξασθένηση παρουσίασε ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Ιδιωτικές Κατασκευές** και διαμορφώθηκε στις 143,4 μονάδες (από 155,1), σημαντικά χαμηλότερα του αντίστοιχου περυσινού (179,2 μον.). Οι ήπια αρνητικές προβλέψεις για το επίπεδο προγραμματισμένων εργασιών ενισχύθηκαν περαιτέρω στις -16 μονάδες, ενώ εξασθένησαν ήπια οι προσδοκίες για την απασχόληση οι οποίες διαμορφώθηκαν στις +34 (από +39) μονάδες. Σε ότι αφορά τα υπόλοιπα στοιχεία, οι θετικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία εργασιών διατηρήθηκαν αμετάβλητες στις +38 μονάδες, ενώ ως προς τις τιμές, οι πληθωριστικές τάσεις ενισχύθηκαν οριακά (+30 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο από +28 τον Σεπτέμβριο). Τέλος, το 8% των επιχειρήσεων δεν αναφέρει προσκόμματα στη λειτουργία του. Αντίθετα, οι μισές επιχειρήσεις αναφέρουν την έλλειψη

εργατικού δυναμικού, το 13% τη χαμηλή ζήτηση και το 4% την ανεπάρκεια χρηματοδότησης, με το 23% να αναφέρει άλλους συγκυριακούς παράγοντες ως βασικά εμπόδια λειτουργίας τους.

Διάγραμμα 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές (2000-2010=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfm. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfm

Κατακόρυφη βελτίωση έναντι του Σεπτεμβρίου παρουσίασε ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Κατασκευές Δημοσίων Έργων**. Διαμορφώθηκε στις 142,7 (από 117,5 τον Σεπτέμβριο) μονάδες, έντονα υψηλότερα από το αντίστοιχο περυσινό επίπεδό του (112,2 μον.). Ως προς το πρόγραμμα εργασιών του κλάδου, ο αρνητικός δείκτης των -40 μονάδων τον Σεπτέμβριο περιορίστηκε ελαφρά και διαμορφώθηκε στις -38 μονάδες. Στις προβλέψεις για την απασχόληση, το σχετικό ισοσκελισμένο ισοζύγιο ενισχύθηκε σημαντικά και διαμορφώθηκε στις +32 μονάδες. Οι περισσότερες επιχειρήσεις του κλάδου (48%) αναμένουν τις ίδιες θέσεις απασχόλησης, ενώ το 42% (από 17%) προβλέπει αύξησή τους. Εξασθένηση στις +5 μονάδες παρουσίασε ο δείκτης εκτιμήσεων για το επίπεδο των τρεχουσών εργασιών, ενώ παράλληλα το ισοζύγιο των τιμών διαμορφώθηκε σε ήπια αρνητικά επίπεδα (-4 από +2 μονάδες). Τέλος, το 12% των επιχειρήσεων δηλώνει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία, με το 24% να αναφέρει την έλλειψη εργατικού δυναμικού, άλλο ένα 21% την έλλειψη χρηματοδότησης και ένα 25% άλλους συγκυριακούς παράγοντες ως το βασικότερο εμπόδιο λειτουργίας τους.

ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ: Ήπια βελτίωση των προσδοκιών, αισιοδοξία στους περισσότερους βασικούς κλάδους

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στο **Λιανικό Εμπόριο** ενισχύεται ήπια τον Οκτώβριο και διαμορφώνεται στις 98,3 μονάδες, από 97,5 μονάδες τον Σεπτέμβριο. **Η μικρή ενίσχυση αυτή αφορά σχεδόν όλους τους βασικούς κλάδους όπου οι προσδοκίες βελτιώνονται, με εξαίρεση τον κλάδο Πολυκαταστημάτων¹ και τα Είδη Οικιακού εξοπλισμού.** Αναλυτικά, οι θετικές εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για τις τρέχουσες πωλήσεις εξασθενούν οριακά στις +8 (από +10) μονάδες, ενώ αντίθετα οι θετικές προβλέψεις για την εξέλιξη των πωλήσεων στο επόμενο τρίμηνο βελτιώνονται και διαμορφώνονται στις +26 (από +21) μονάδες, όπως αντίστοιχα και οι νέες παραγγελίες (+28 από +4 μονάδες), ενώ τα αποθέματα διατηρούνται στις +20 μονάδες. Από την άλλη πλευρά, οι πολύ αισιόδοξες προβλέψεις για την απασχόληση εξασθενούν (+32 από +51 μονάδες), ενώ ως προς τις τιμές, το 21% (από 12%) αναμένει άνοδο, ενδεικτικό των πληθωριστικών πιέσεων. Ως προς το βαθμό αβεβαιότητας που επικρατεί στο οικονομικό περιβάλλον αυτός διαμορφώνεται σε χαμηλότερα επίπεδα σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα, καθώς το 53% θεωρεί ότι η μελλοντική ανάπτυξη μπορεί να προβλεφθεί δύσκολα ή σχετικά δύσκολα, από 72,5% τον Σεπτέμβριο.

Στους περισσότερους κλάδους οι προσδοκίες ενισχύονται. Αναλυτικά:

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Τρόφιμα – Ποτά – Καπνός** βελτιώθηκε σημαντικά τον Οκτώβριο και διαμορφώθηκε στις 106,1 (από 91,3) μονάδες, ήπια χαμηλότερα σε σχέση με το περυσινό επίπεδο (110,7 μον.). Οι εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις διατηρήθηκαν θετικές και διαμορφώθηκαν στις +37 (από +25) μονάδες, ενώ παράλληλα οι αισιόδοξες προσδοκίες για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου ενισχύθηκαν αρκετά και διαμορφώθηκαν στις +58 (από +42) μονάδες. Τα αποθέματα αποκλιμακώνονται έντονα και διαμορφώνονται στις +18 (από +41) μονάδες, ενώ παράλληλα ενισχύονται οι παραγγελίες προς προμηθευτές (+48 από +34 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο). Το έντονα θετικό ισοζύγιο των προβλέψεων για την απασχόληση εξασθενεί στις +57 μονάδες, παραμένοντας ωστόσο υψηλό, ενώ οι πληθωριστικές τάσεις των τιμών εξασθενούν ήπια (+10 από +16 μονάδες).

Πίνακας 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο

Τομέας		Ακραίες τιμές			Μέσος όρος							
		Min	Max	2001-2023	2018	2019	2020	2021	2022	2023		
Λιανικό Εμπόριο (2000-2010=100)		52,6 (Ιούλ. 2010)	128,7 (Μάιος 2007)	94,5	104,5	109,6	87,9	100,2	94,9	115,7		
2023												
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ	
106,9	113,3	114,5	119,2	116,3	115,9	117,7	120,0	124,3	112,8	112,6	114,5	
2024												
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ	
110,1	114,8	98,0	93,1	107,9	104,7	107,3	115,0	97,5	98,3			

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις και τις προβλέψεις για τις πωλήσεις και τις εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων. **Πηγή:** IOBE

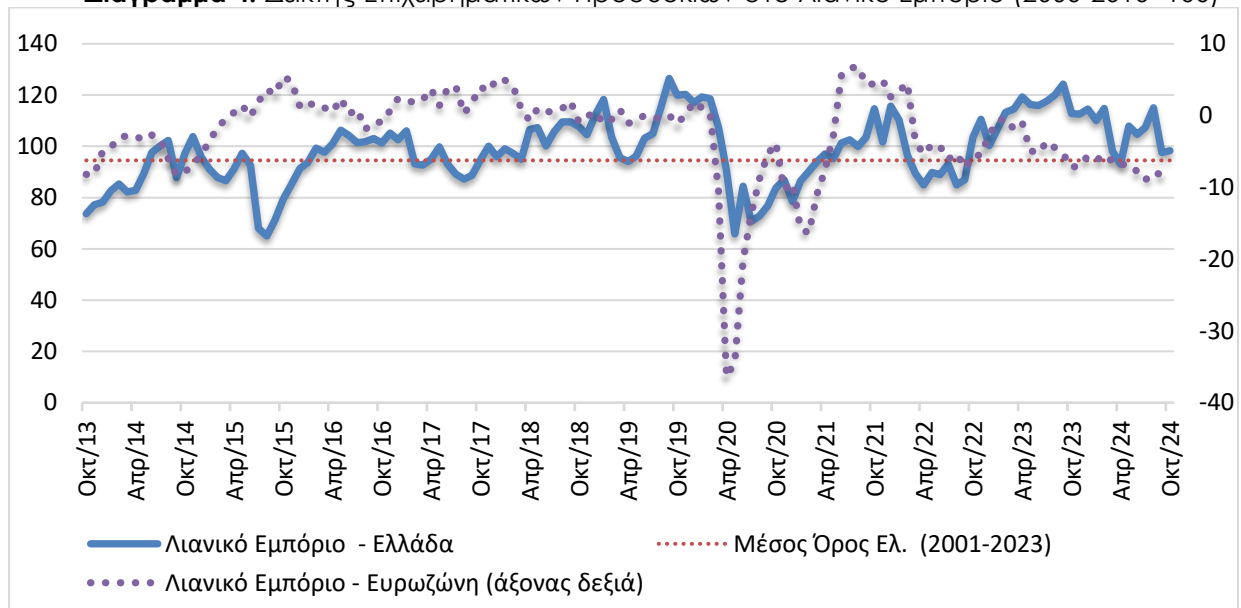
Έντονα ανοδικά κινείται ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Υφάσματα – Ένδυση – Υπόδηση**, φτάνοντας στις 113,0 (από 77,3) μονάδες, σημαντικά χαμηλότερα από το αντίστοιχο επίπεδο πέρυσι (138,4 μον.). Οι αρνητικές εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις υποχωρούν

¹ Ο συγκεκριμένος κλάδος δεν αναλύεται διεξοδικά λόγω του μικρού δείγματος επιχειρήσεων.

αισθητά (-23 από -37 μονάδες), ενώ αντίστοιχα κινούνται οι προβλέψεις για το επόμενο διάστημα (+88 από +23 μονάδες). Τα αποθέματα αποκλιμακώνονται σημαντικά και διαμορφώνονται στις +13 μονάδες, ενώ οι παραγγελίες προς προμηθευτές βελτιώνονται σημαντικά στις -17 μονάδες (από -89 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο). Από την άλλη πλευρά, οι ισοσκελισμένες προβλέψεις της προηγούμενης περιόδου για την απασχόληση ενισχύονται ήπια και διαμορφώνονται στις +12 μονάδες, όταν στις τιμές το σχετικό ισοζύγιο διατηρείται εκ νέου σε κανονικά για την εποχή επίπεδα.

Οι προσδοκίες στα **Είδη Οικιακού Εξοπλισμού** υποχωρούν έντονα και ο σχετικός δείκτης διαμορφώνεται τον Οκτώβριο στις 98,1 (από 106,7) μονάδες, αρκετά χαμηλότερα σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο πέρυσι (114,1 μον.). Οι εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις υποχώρησαν σημαντικά και διαμορφώθηκαν σε κανονικά για την εποχή επίπεδα (από τις +28 μονάδες), ενώ αντίθετα οι θετικές προβλέψεις στις πωλήσεις στο επόμενο διάστημα κινήθηκαν έντονα ανοδικά και διαμορφώθηκαν στις +75 από +52 μονάδες τον Σεπτέμβριο. Από την άλλη πλευρά, το ύψος των αποθεμάτων κλιμακώθηκε αισθητά (+52 από +29 μον.), με τις παραγγελίες προς προμηθευτές να βελτιώνονται σημαντικά και να διαμορφώνονται στις +61 (από +16) μονάδες. Παράλληλα, οι προβλέψεις για την απασχόληση περιορίζονται στις +23 μονάδες (από +33 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο), ενώ στις τιμές ο σχετικός δείκτης συνεχίζει να υποδηλώνει αύξηση (+79 μονάδες).

Διάγραμμα 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο (2000-2010=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfín. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfín

Βελτίωση σημειώνεται τον Οκτώβριο στις επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Οχήματα - Ανταλλακτικά**, στις 107,0 (από 98,4) μονάδες, στα ίδια επίπεδα σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2023 (106,7 μονάδες). Οι τρέχουσες πωλήσεις του κλάδου ενισχύονται σημαντικά και διαμορφώνονται στις +2 μονάδες (από -27 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο), ενώ αντίθετα οι προβλέψεις για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου εξασθενούν ήπια στις +17 (από +23) μονάδες. Τα αποθέματα αποκλιμακώνονται οριακά (+13 από +14 μονάδες), με τις παραγγελίες προς προμηθευτές να ενισχύονται σημαντικά στις +25 (από -4) μονάδες. Από την άλλη πλευρά, οι προβλέψεις για την απασχόληση διατηρούνται αμετάβλητες στις +8 μονάδες, ενώ τέλος, ως προς τις τιμές, το σχετικό ισοζύγιο διατηρείται σε πληθωριστικά επίπεδα, στις +10 μονάδες.

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ: Ήπια ενίσχυση των προσδοκιών, αισιοδοξία για τη μελλοντική ζήτηση

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις **Υπηρεσίες** βελτιώθηκε ήπια τον Οκτώβριο, στις 112,2 μονάδες, από 111,3 τον Σεπτέμβριο. **Από τις επιμέρους μεταβλητές του δείκτη, οι θετικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων διατηρούνται αμετάβλητες, ενώ οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση υποχωρούν ελαφρά, με τις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης όμως να βελτιώνονται και να δίνουν τη γενική τάση στον δείκτη.** Αναλυτικότερα, ο δείκτης των εκτιμήσεων για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων κινείται στα επίπεδα του προηγούμενου μήνα, στις +34 μονάδες, ενώ διατηρείται έντονα θετικός, αν και υποχωρεί οριακά, ο δείκτης εκτιμήσεων για την τρέχουσα ζήτηση στις +40 (από +43) μονάδες. Ήπια ανοδικά κινούνται οι προβλέψεις για τη ζήτηση του επόμενου τριμήνου στις +17 (από +12) μονάδες, με τις προβλέψεις για την απασχόληση να ενισχύονται ελαφρά και να διαμορφώνονται στις +10 (από +6) μονάδες. Στις τιμές, το σχετικό ισοζύγιο ενισχύεται σημαντικά και διαμορφώνεται στις +17 (από +9) μονάδες. Στην ερώτηση σχετικά με το βαθμό αβεβαιότητας στο οικονομικό περιβάλλον, το 43% θεωρεί ότι η μελλοντική ανάπτυξη μπορεί να προβλεφθεί δύσκολα ή σχετικά δύσκολα, οριακά χαμηλότερα από τον Σεπτέμβριο (44%).

Πίνακας 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες

Τομέας		Ακραίες τιμές			Μέσος όρος							
		Min	Max	2002-2023	2018	2019	2020	2021	2022	2023		
Υπηρεσίες (2000-2010=100)		46,9 (Ιουν. 2020)	140,2 (Ιουλ. 2000)	90,5	97,0	97,7	76,0	104,7	106,8	109,7		
2023												
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ	
93,0	94,5	102,2	116,2	112,1	113,0	119,6	114,5	109,5	104,7	117,3	119,3	
2024												
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ	
110,6	121,1	125,6	131,1	127,3	132,4	118,1	117,3	111,3	112,2			

Σημειώσεις: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση την κατάσταση της επιχείρησης, καθώς και τις εκτιμήσεις και τις προβλέψεις για την πορεία της ζήτησης. **Πηγή:** IOBE

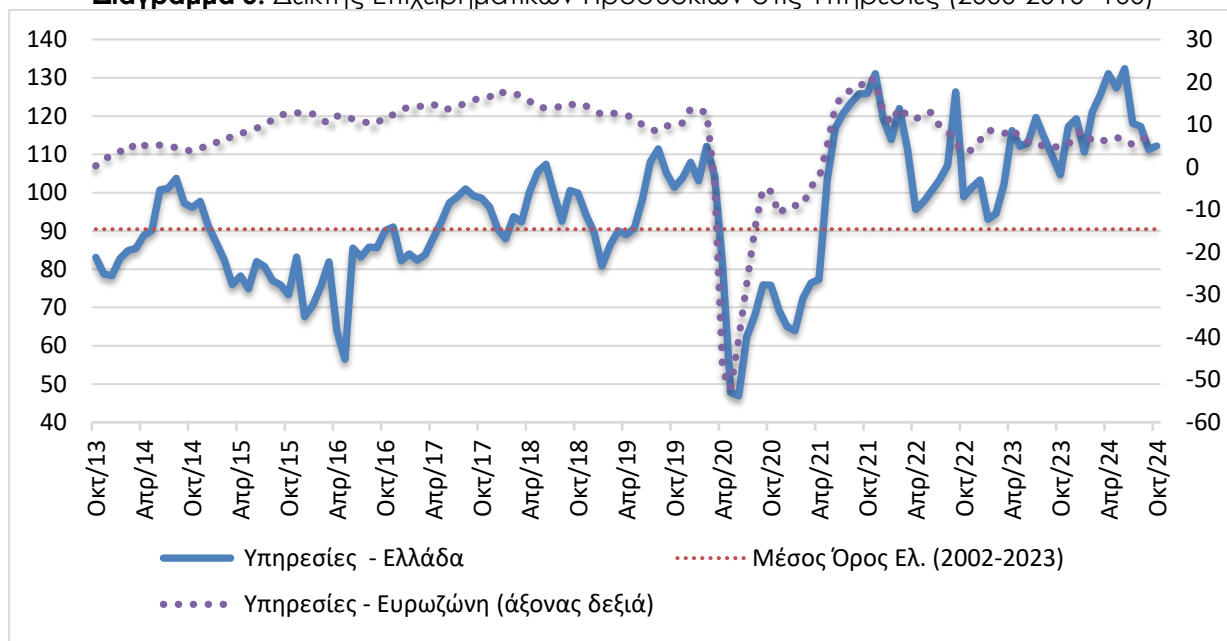
Σε επίπεδο βασικών κλάδων οι τάσεις είναι μικτές μεταξύ των εξεταζόμενων κλάδων. Αναλυτικότερα:

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Ξενοδοχεία – Εστιατόρια – Τουριστικά Πρακτορεία**, υποχώρησε σημαντικά στις 136,6 (από 147,4) μονάδες, παραμένοντας σε υψηλά επίπεδα. Οι έντονα θετικές εκτιμήσεις για την πορεία της τρέχουσας κατάστασης των επιχειρήσεων διατηρούνται σε υψηλά επίπεδα στις +73 μονάδες από +83 μονάδες τον Σεπτέμβριο, ενώ παράλληλα, εξασθενούν ελαφρά οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση (+77 από +84 μονάδες), με τις ήπια αρνητικές προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης να ενισχύονται περαιτέρω στις -26 (από -11) μονάδες. Οι αρνητικές προβλέψεις για την απασχόληση προφανώς εντείνονται λόγω ολοκλήρωσης της σεζόν στις -20 (από -3) μονάδες, ενώ ο δείκτης των τιμών διατηρείται σε κανονικά για την εποχή επίπεδα.

Ήπια ανοδικά κινείται ο δείκτης προσδοκιών στους **Ενδιάμεσους Χρηματοπιστωτικούς Οργανισμούς** (χωρίς Τράπεζες), στις 136,7 (από 130,3) μονάδες, σε έντονα υψηλότερο επίπεδο σε σχέση με εκείνο του προηγούμενου έτους (117,1 μον.). Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων, διατηρήθηκαν έντονα θετικές και ενισχύθηκαν περαιτέρω στις +38 (από +33

μονάδες το σχετικό ισοζύγιο), ενώ παράλληλα κινήθηκαν εκείνες της τρέχουσας ζήτησης (+44 από +40 μονάδες). Από την άλλη, ενισχύονται σημαντικά οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη πορεία της ζήτησης, οι οποίες διαμορφώθηκαν στις +31 μονάδες (από +20), ενώ οι προβλέψεις για την απασχόληση ενισχύθηκαν στις +44 μονάδες. Στις προσδοκίες για τις τιμές, ο σχετικός δείκτης διατηρήθηκε σε ήπια πληθωριστικά επίπεδα στις +19 μονάδες από +20 μονάδες τον Σεπτέμβριο.

Διάγραμμα 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες (2000-2010=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfm. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfm

Πτωτικά κινήθηκε ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Διάφορες Επιχειρηματικές Δραστηριότητες**, στις 116,2 (από 121,5 μονάδες), σε επίπεδο ήπια χαμηλότερο σε σύγκριση και με το αντίστοιχο περυσινό (136,9 μον.). Στους βασικούς δείκτες, το ισοζύγιο των εκτιμήσεων για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων κινείται οριακά πτωτικά (+36 από +38 μονάδες), με τις θετικές εκτιμήσεις για την ζήτηση να περιορίζονται έντονα και να διαμορφώνονται στις +34 μονάδες από +54 μονάδες τον Σεπτέμβριο. Παράλληλα, οι προβλέψεις για την εξέλιξη της ζήτησης ενισχύονται ελαφρά, και διαμορφώνονται στις +40 (από +38) μονάδες, με τις προβλέψεις για την απασχόληση να διαμορφώνονται σε ήπια υψηλότερο επίπεδο σε σχέση με τον Σεπτέμβριο, στις +32 (από +25) μονάδες. Από την άλλη πλευρά η πληθωριστική τάση εντάθηκε και το σχετικό ισοζύγιο διαμορφώθηκε στις +26 μονάδες.

Έντονη υποχώρηση παρουσιάζει ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στην **Πληροφορική και Ανάπτυξη Λογισμικού** και διαμορφώνεται στις 94,3 (από 112,2) μονάδες, ήπια χαμηλότερα σε σχέση με πέρυσι (98,5 μον.). Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων υποχωρούν έντονα (+8 από +27 μονάδες), ενώ παράλληλα κινούνται οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση και διαμορφώνονται στις +8 (από +40) μονάδες. Οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη πορεία της ζήτησης εξασθενούν στις +25 μονάδες (από +40 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο), όπως αντίστοιχα και οι θετικές προβλέψεις για την απασχόληση (+29 από +33 μονάδες). Παράλληλα, οι πληθωριστικές τάσεις για τις τιμές διαμορφώθηκαν σε ήπια θετικά επίπεδα, στις +17 μονάδες, από +40 μονάδες τον Σεπτέμβριο.

Πτωτικά κινούνται οι επιχειρηματικές προσδοκίες στις **Χερσαίες Μεταφορές**, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 117,3 (από 122,7) μονάδες. Οι θετικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση υποχώρησαν έντονα και διαμορφώθηκαν στις +17 (από +32 μονάδες), ενώ παράλληλα οι έντονα θετικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση περιορίστηκαν ελαφρά (+57 από +67 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο). Θετικές παραμένουν οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη πορεία της ζήτησης, (στις +42 μονάδες ο σχετικός δείκτης), με τις θετικές προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου να ενισχύονται ήπια και να διαμορφώνονται στις +13 (από +1) μονάδες. Το ισοζύγιο των τιμών κινείται πλέον σε ήπια πληθωριστικά επίπεδα στις +14 μονάδες.

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ: Μικρή βελτίωση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης, μικρότερη απαισιοδοξία των νοικοκυριών για τα οικονομικά τους

Ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης βελτιώθηκε ήπια τον Οκτώβριο και διαμορφώθηκε στις -50,3 μονάδες, έναντι -51,3 μονάδες τον Σεπτέμβριο². Και αυτόν τον μήνα οι Έλληνες καταναλωτές εμφανίζονται ως οι περισσότερο απαισιόδοξοι στην ΕΕ, με διαφορά από τους επόμενους, με τους καταναλωτές στην Εσθονία με επίπεδο δείκτη -35,3 και την Σλοβενία (-27,6) να ακολουθούν. Σημειώνονται μικρές θετικές μεταβολές προσδοκιών για την οικονομική τους κατάσταση, **καθώς αμβλύνεται η πολύ έντονη απαισιοδοξία που έχει καταγραφεί όλους τους μήνες, αν και παράλληλα παρατηρείται μικρή επιδείνωση στην πρόθεση για μείζονες αγορές. Η θερινή περίοδος ολοκληρώθηκε ικανοποιητικά στον τουρισμό γεγονός που επηρεάζει αρκετά νοικοκυριά πανελλαδικά. Ωστόσο, ο πληθωρισμός εμμένει και εξακολουθεί να επηρεάζει αρνητικά την καταναλωτική εμπιστοσύνη, με το ζήτημα της ακρίβειας να ανησυχεί έντονα τους πολίτες.** Στις χαμηλότερες θέσεις αυτής της κατάταξης, για δέκατη φορά μέσα στο 2024 βρίσκεται η Λιθουανία (+7,7) και για δεύτερη φορά η Σουηδία (+0,9), με την τιμή του δείκτη καταναλωτικής εμπιστοσύνης να συνεπάγεται ουσιαστικά αισιοδοξία από τους καταναλωτές της χώρας. Οι μέσοι ευρωπαϊκοί δείκτες διαμορφώθηκαν στις -11,2 μονάδες στην ΕΕ και στις -12,5 μονάδες στην Ευρωζώνη. Αναλυτικά:

- **Μικρή άμβλυνση των αρνητικών εκτιμήσεων των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών τους τελευταίους 12 μήνες**

Οι αρνητικές εκτιμήσεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους τους προηγούμενους 12 μήνες εξασθένησαν ελαφρά, στις -49,1 μονάδες (έναντι -52,2). Το 65% (από 67%) των νοικοκυριών εκτίμησε ελαφρά ή αισθητή επιδείνωση της οικονομικής του κατάστασης, ενώ το 2% θεωρεί πως επήλθε μικρή βελτίωση. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις -8,9 και -9,2 μονάδες αντίστοιχα.

- **Ελαφρώς λιγότερο απαισιόδοξες και οι προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών**

Οι προβλέψεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους τους προσεχείς 12 μήνες βελτιώθηκαν ήπια τον Οκτώβριο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -46,5 (από -48,9) μονάδες τον Σεπτέμβριο. Το 60% (από 63%) των νοικοκυριών αναμένει ελαφρά ή αισθητή επιδείνωση της οικονομικής του κατάστασης, ενώ το 5% προβλέπει μικρή βελτίωση. Οι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις -1,2 και -2,3 μονάδες αντίστοιχα.

- **Παραμένει ψηλά – παρά τη μικρή υποχώρηση - η απαισιοδοξία στις προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση της χώρας**

Ο αρνητικός δείκτης των προβλέψεων των νοικοκυριών για την οικονομική κατάσταση της χώρας τους το προσεχές 12-μηνο παρουσίασε μικρή εξασθένηση τον Οκτώβριο και διαμορφώθηκε στις -54,3 (από -55,6) μονάδες. Το 69% (από 72%) των καταναλωτών προέβλεψε ελαφρά ή αισθητή επιδείνωση της οικονομικής κατάστασης της χώρας, έναντι 18% το οποίο αναμένει σταθερότητα. Οι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις -20,8 και -22,8 μονάδες αντίστοιχα.

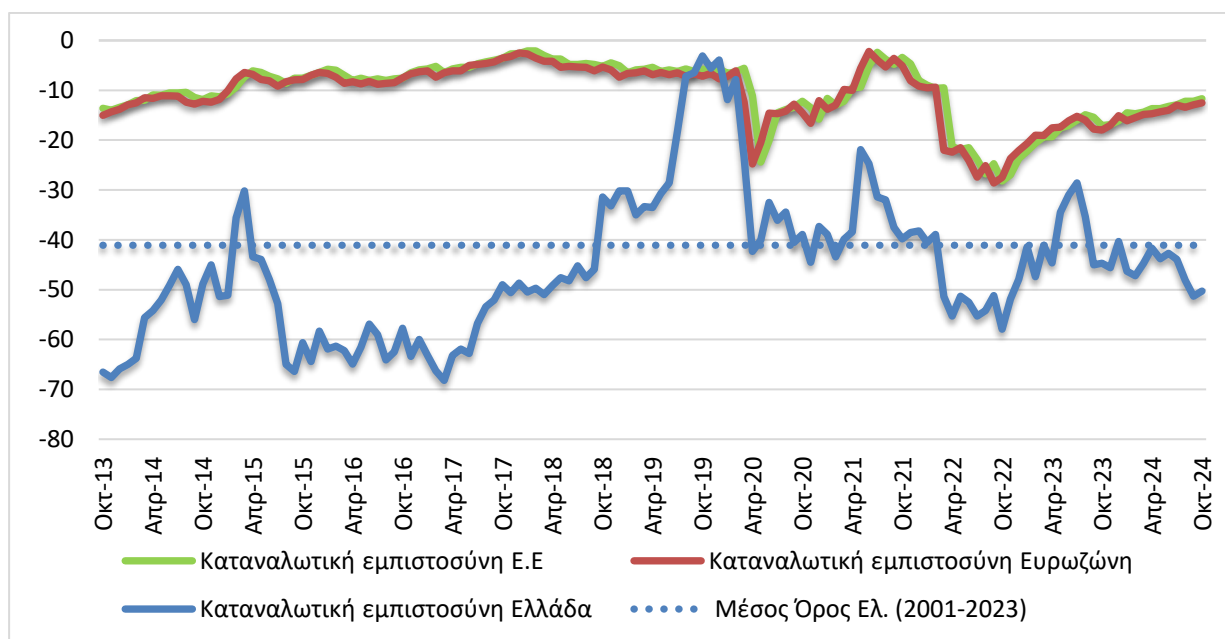
² Από τον Απρίλιο του 2022, η μέθοδος εποχικής προσαρμογής των στοιχείων της Έρευνας άλλαξε. Ακολουθώντας, όλα τα προηγούμενα αποτελέσματα έχουν αναθεωρηθεί ελαφρώς.

Πίνακας 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Περιοχή	Ακραίες τιμές		Μέσοι όροι									
	Min	Max	2001-2023	2018	2019	2020	2021	2022	2023			
ΕΕ-27	-24,0 (Ιουν. 2022)	-1,7 (Μάιος 2000)	-11,7	-4,1	-6,1	-14,5	-8,5	-23,0	-18,5			
Ευρωζώνη	-24,4 (Μάρ. 2009)	-1,9 (Μάιος 2000)	-12,0	-4,8	-7,0	-14,2	-7,5	-21,9	-17,4			
Ελλάδα	-80,8 (Φεβρ. 2012)	+3,2 (Απρ. 2000)	-41,1	-44,0	-19,8	-32,5	-35,4	-50,7	-40,0			
Περιοχή	2023											
	Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
ΕΕ-27	-20,6	-19,3	-19,4	-17,6	-17,1	-16,1	-14,9	-15,4	-17	-17	-16	-14,5
Ευρωζώνη	-20,7	-19	-19,1	-17,5	-17,4	-16,1	-15,2	-16	-18	-18	-16,9	-15,1
Ελλάδα	-41,4	-47,4	-41,1	-44,6	-34,5	-31,0	-28,6	-35,4	-45,0	-44,7	-45,6	-40,3
Περιοχή	2024											
	Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
ΕΕ-27	-14,7	-14,4	-13,7	-13,7	-13,2	-12,9	-12,2	-12,2	-11,7	-11,2		
Ευρωζώνη	-16,1	-15,5	-14,8	-14,7	-14,3	-14,0	-13,0	-13,4	-12,9	-12,5		
Ελλάδα	-46,3	-47,2	-44,7	-41,7	-43,8	-42,7	-43,9	-48,1	-51,3	-50,3		

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

Διάγραμμα 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

• **Μικρή υποχώρηση στην πρόθεση για μείζονες αγορές**

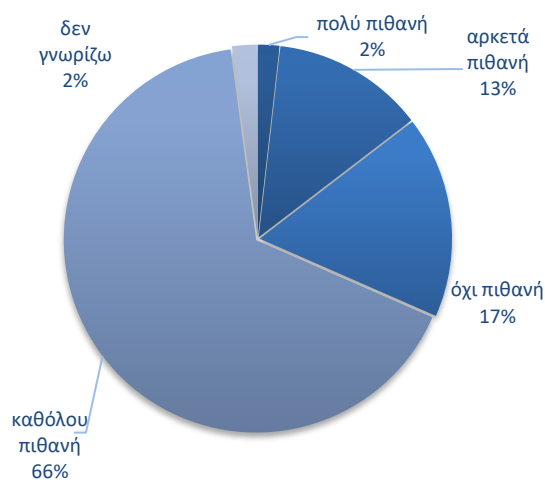
Η πρόθεση των καταναλωτών για σημαντικές αγορές τους προσεχείς 12 μήνες (επίπλων, ηλεκτρικών συσκευών κ.λπ.) εξασθένησε ήπια με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -51,4 (από -48,6) μονάδες. Το 58% (από 56%) των καταναλωτών προέβλεψε ότι θα προβεί σε λιγότερες ή πολύ λιγότερες δαπάνες, ενώ το 4% αναμένει το αντίθετο. Οι ευρωπαϊκοί δείκτες διαμορφώθηκαν στις -14,0 μονάδες στην ΕΕ και στις -15,5 μονάδες στην Ευρωζώνη.

• **Εξασθένιση της πρόθεσης για αποταμίευση**

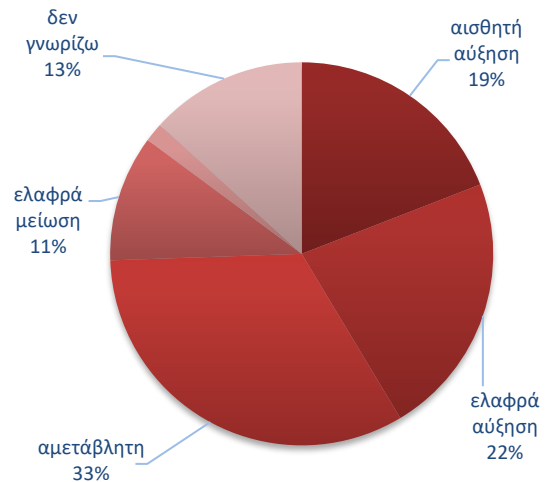
Ο δείκτης της πρόθεσης για αποταμίευση τους προσεχείς 12 μήνες υποχώρησε στις -66,6 μονάδες από -62,9 τον Σεπτέμβριο. Το 83% (από 81%) των νοικοκυριών δεν θεωρεί πιθανή την αποταμίευση στο επόμενο 12μηνο, ενώ το 15% τη θεωρεί πιθανή ή πολύ πιθανή. Οι σχετικοί δείκτες διαμορφώθηκαν στις +8,5 μονάδες στην ΕΕ και +8,0 μονάδες στην Ευρωζώνη.

Διάγραμμα 7: Ενδεικτικές μεταβλητές της έρευνας καταναλωτών το επόμενο 12μηνο

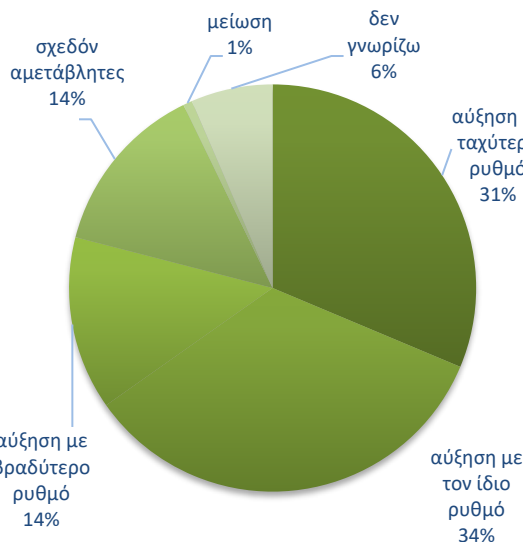
Πρόθεση αποταμίευσης

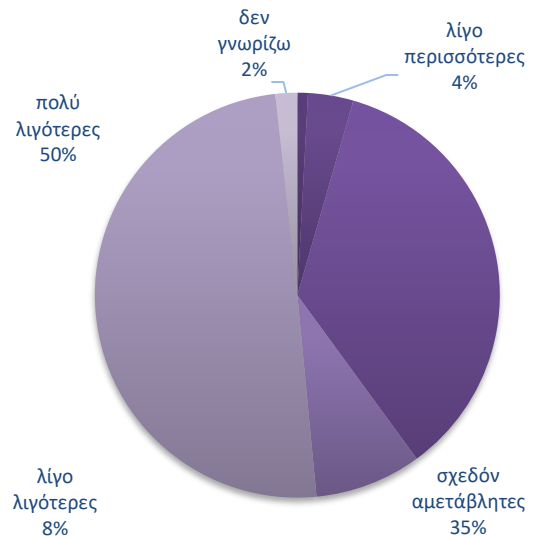
Προβλέψεις για την εξέλιξη της ανεργίας

Προβλέψεις για την εξέλιξη των τιμών

Πρόθεση για μείζονες αγορές

Πηγή: IOBE

• **Ήπια αποκλιμάκωση στις προβλέψεις για την ανεργία**

Ο δείκτης πρόβλεψης για την εξέλιξη της ανεργίας τους προσεχείς 12 μήνες αποκλιμακώθηκε τον Οκτώβριο, στις +23,3 μονάδες, από +25,2 τον Σεπτέμβριο. Το ποσοστό των νοικοκυριών που προέβλεψε μικρή ή αισθητή άνοδο της ανεργίας υποχώρησε στο 41% (από 45%), με το 12% των

ερωτηθέντων να αναμένει ελαφρά μείωσή της. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις +20,9 μονάδες.

- **Εξασθένιση των προβλέψεων για άνοδο των τιμών**

Ο θετικός δείκτης για τις προβλέψεις μεταβολών στις τιμές τους προσεχείς 12 μήνες αποκλιμακώθηκε ήπια τον Οκτώβριο και διαμορφώθηκε στις +40,7 μονάδες, έναντι +43,1 μονάδων τον Σεπτέμβριο. Το 65% των νοικοκυριών πρόβλεψε άνοδο τιμών με τον ίδιο ή ταχύτερο ρυθμό και το 14% (από 11%) αναμένει σταθερότητα. Οι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις +14,5 και +13,3 μονάδες αντίστοιχα.

- **Μικρή ενίσχυση του ποσοστού που «μόλις τα βγάζει πέρα»**

Σχετικά με τις εκτιμήσεις για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού, το ποσοστό των καταναλωτών που δηλώνει ότι «μόλις τα βγάζει πέρα» διαμορφώθηκε στο 66% (από 63%), ενώ στο 7% από 8% περιορίστηκε το ποσοστό όσων αναφέρουν ότι αντλούν από τις αποταμιεύσεις τους. Οι καταναλωτές που δήλωσαν ότι αποταμιεύουν λίγο ή πολύ αποτελούν 19% του συνόλου, ενώ το ποσοστό όσων δήλωσαν ότι «έχουν χρεωθεί» διατηρήθηκε στο 8-9% όσο και τον προηγούμενο μήνα.

- **Πολύ υψηλό το ποσοστό των νοικοκυριών που είναι αβέβαια για τη μελλοντική οικονομική κατάστασή τους**

Στο ερώτημα το οποίο αξιολογεί το βαθμό αβεβαιότητας των νοικοκυριών ως προς τις μελλοντικές οικονομικές εξελίξεις, το 65,9% έκρινε τον Οκτώβριο ότι η οικονομική κατάστασή του μπορεί να προβλεφθεί δύσκολα ή σχετικά δύσκολα, από 68% τον προηγούμενο μήνα.

Τον Οκτώβριο, εξετάζονται σε τριμηνιαία βάση στην έρευνα καταναλωτών τρία³ πρόσθετα ζητήματα, τα οποία εξειδικεύουν περισσότερο την πρόθεση για μείζονες αγορές διαρκών καταναλωτικών αγαθών (αυτοκίνητο, κατοικία) και έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον ως πρόδρομοι δείκτες για την ιδιωτική κατανάλωση. Αναλυτικά:

- Οριακή εξασθένιση σημειώθηκε στην πρόθεση για αγορά ή κατασκευή κατοικίας εντός των επόμενων 12 μηνών, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -93,5 (από -93,9) μονάδες, ισοζύγιο επίσης αρκετά χειρότερο από τους αντίστοιχους ευρωπαϊκούς δείκτες, καθώς αυτός διαμορφώθηκε στην ΕΕ στις -77,4 (από -78,3) και στην Ευρωζώνη στις -78,5 (από -79,6) μονάδες. Το 2,4% (από 2,3%) των νοικοκυριών εγχωρίως δηλώνει ότι ίσως να προβεί σε αγορά ή κατασκευή κατοικίας τον επόμενο χρόνο.
- Μικρή βελτίωση καταγράφηκε στο δείκτη της πρόθεσης πραγματοποίησης σημαντικών δαπανών για βελτίωση/ανανέωση της κατοικίας εντός των επόμενων 12 μηνών, ο οποίος διαμορφώθηκε τον Οκτώβριο στις -77,7 (από -79,9) μονάδες. Οι ευρωπαϊκοί δείκτες κινήθηκαν αντίθετα στην ΕΕ και διαμορφώθηκαν στις -46,8 (από -49,8) μονάδες και στις -49,8 μονάδες στην Ευρωζώνη. Το ποσοστό των νοικοκυριών στην Ελλάδα που δηλώνει ότι είναι αρκετά ή πολύ πιθανό να πραγματοποιήσει σημαντικές δαπάνες αυτού του είδους εντός ενός έτους ενισχύθηκε στο 9,1% (από 7,8%).

³ Από τον Ιούλιο του 2024 έχει αφαιρεθεί το τριμηνιαίο ερώτημα για την πρόθεση αγοράς αυτοκινήτου